

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tmien Awla)

10 ta' Novembru 2022*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Proċeduri ta' għoti ta' kuntratti pubbliċi għal xogħlijiet, għal provvisti u għal servizzi – Direttiva 2014/24/UE – Għoti ta' kuntratti – Punt 10 tal-Artikolu 2(1) – Kuncett ta' 'operatur ekonomiku' – Inkluzjoni ta' soċjetà f'isem kollettiv li ma għandhiex personalità ġuridika – Artikolu 19(2) u Artikolu 63 – Impriza kongunta jew użu tal-kapaċitajiet ta' entitajiet oħra tas-soċji – Artikolu 59(1) – Obbligu li jiġi pprovdut dokument Ewropew ta' akkwist uniku (DEAU) wieħed jew iktar – Finalità tad-DEAU”

Fil-Kawża C-631/21,

li għandha bħala suġġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Gerechtshof 's-Hertogenbosch (il-Qorti tal-Appell ta' 's-Hertogenbosch, il-Pajjiżi l-Baxxi), permezz ta' deċiżjoni tal-5 ta' Ottubru 2021, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fl-14 ta' Ottubru 2021, fil-proċedura

Taxi Horn Tours BV

vs

gemeente Weert,

gemeente Nederweert,

Touringcars VOF,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tmien Awla),

komposta minn M. Safjan, President tal-Awla, N. Jääskinen u M. Gavalec (Relatur), Imħallfin,

Avukat Ġenerali: M. Campos Sánchez-Bordona,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

– għal Taxi Horn Tours BV, minn L. C. van den Berg, advocaat,

* Lingwa tal-kawża: l-Olandiż.

- għal gemeente Weert u gemeente Nederweert, minn N. A. D. Groot, advocaat,
- għall-Gvern Olandiż, minn M. K. Bulterman u M. H. S. Gijzen, bħala aġenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn P. Ondrůšek u G. Wils, bħala aġenti,

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li l-kawza tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikoli 2, 19, 59 u 63 tad-Direttiva 2014/24/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2014 dwar l-akkwist pubbliku u li tħassar id-Direttiva 2004/18/KE (ĠU 2014, L 94, p. 65, rettifika fil-ĠU 2015, L 275, p. 68), kif ukoll tar-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2016/7 tal-5 ta' Jannar 2016 li jistabbilixxi formola standard għad-Dokument Ewropew Uniku għall-Akkwist (ĠU 2016, L 3, p. 16).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn, minn naħa, Taxi Horn Tours BV u, min-naħa l-oħra, il-gemeente Weert u l-gemeente Nederweert (il-Komun ta' Weert u l-Komun ta' Nederweert, il-Pajjiżi l-Baxxi) (iktar 'il quddiem, flimkien, il-“Komuni”) kif ukoll Touringcars VOF, dwar l-għoti mill-Komuni ta' kuntratt pubbliku ta' trasport b'karozzi tal-linja lil din tal-aħħar.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva 2014/24

- 3 Il-premessi 14, 15 u 21 tad-Direttiva 2014/24 jiddikjaraw:
“(14) Għandu jiġi ċċarat li l-kunċett ta' ‘operaturi ekonomiċi’ għandu jiġi interpretat f'sens wiesa' sabiex jinkludi kwalunkwe persuna u/jew entità li toffri t-twettiq ta' xogħlijiet u/jew biċċa xogħol, il-provvista ta' prodotti jew il-forniment ta' servizzi fis-suq, irrISPETTIVAMENT mill-forma legali li taħtha jkunu għażlu li joperaw. Għalhekk, imPriži, fergħat, sussidjarji, sħubijiet, soċjetajiet kooperattivi, kumpanniji b'responsabbiltà limitata, universitajiet, pubbliċi jew privati, u forom oħra ta' entitajiet minbarra persuni fiżiċi għandhom kollha jaqgħu taħt il-kunċett ta' operatur ekonomiku, kemm jekk huma sew jekk mhumiex ‘persuni ġuridiċi’ fi kwalunkwe u f'kull ċirkostanza.

(15) Għandu jiġi ċċarat li gruppi ta' operaturi ekonomiċi, inkluż fejn ikunu ngħaqdu flimkien fil-forma ta' assoċjazzjoni temporanja, jistgħu jipparteċipaw fil-proċeduri ta' għoti mingħajr ma jkun meħtieġ minnhom li jieħdu xi forma legali speċifika. Sa fejn dan hu meħtieġ, pereżempju fejn hi mitluba responsabbiltà kongunta u diversa, forma speċifika tista' tkun mitluba meta tali gruppi jingħataw il-kuntratt. [...]

[...]

(21) Kuntratti pubbliċi li jingħataw minn awtoritajiet kontraenti li joperaw fis-setturi tal-ilma, l-enerġija, it-trasport u s-servizzi postali u li jaqgħu fl-ambitu ta' dawk l-attivitajiet huma koperti bid-Direttiva 2014/25/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill [tas-26 ta' Frar 2014 dwar l-akkwist minn entitajiet li joperaw fis-setturi tas-servizzi tal-ilma, l-enerġija, it-trasport u postali u li tħassar id-Direttiva 2004/17/KE (ĠU 2014, L 94, p. 243)]. Madankollu, kuntratti mogħtija minn awtoritajiet kontraenti fil-kuntest tal-operazzjoni minnhom ta' servizzi ta' trasport marittimu, kostali jew fuq ix-xmajjar jaqgħu taħt il-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva.”

4 Intitolat “Definizzjonijiet”, l-Artikolu 2 ta' din id-direttiva jipprovdi:

“1. Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

[...]

(10) ‘operatur ekonomiku’ tfisser kull persuna fiżika jew ġuridika jew entità pubblika jew grupp ta' persuni u/jew entitajiet bħal dawn, inkluża kwalunkwe assoċjazzjoni temporanja ta' imprizi, li joffru l-eżekuzzjoni ta' xogħlijiet u/jew xogħol, il-forniment ta' prodotti jew il-forniment ta' servizzi fis-suq;

[...]”

5 Intitolat “Prinċipji tal-akkwist”, l-Artikolu 18 tal-imsemmija direttiva jipprovdi, fl-ewwel subparagrafu tal-paragrafu 1 tiegħu:

“L-awtoritajiet kontraenti għandhom jittrattaw lill-operaturi ekonomiċi bl-istess mod u mingħajr diskriminazzjoni u għandhom jaġixxu b'mod trasparenti u proporzjonat.”

6 Intitolat “Operaturi ekonomiċi”, l-Artikolu 19 tal-istess direttiva jipprevedi, fil-paragrafu 2 tiegħu:

“Gruppi ta' operaturi ekonomiċi, inklużi assoċjazzjonijiet temporanji, jistgħu jipparteċipaw fil-proċeduri tal-akkwist. Dawn m'għandhomx jintalbu li jkollhom forma legali speċifika mill-awtoritajiet kontraenti sabiex jipprezentaw offerta jew talba ta' parteċipazzjoni.

Fejn meħtieġ, l-awtoritajiet kontraenti jistgħu jiċċaraw fid-dokumenti tal-akkwist kif gruppi ta' operaturi ekonomiċi għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti dwar is-sitwazzjoni ekonomika u finanzjarja jew l-abbiltà teknika u professjonali msemmija fl-Artikolu 58 dment li dan ikun ġustifikat minn raġunijiet oġġettivi u proporzjonat. L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu termini standard dwar kif grupp ta' operaturi ekonomiċi għandhom jilhqqu dawk ir-rekwiżiti.

[...]”

7 L-Artikolu 59 tad-Direttiva 2014/24, intitolat “Dokument Ewropew ta’ Akkwist Uniku”, jipprovdi, fil-paragrafu 1 tiegħu:

“Fil-mument tas-sottomissjoni ta’ talbiet għall-partecipazzjoni jew tal-offerti, l-awtoritajiet kontraenti għandhom jaċċettaw id-Dokument Ewropew ta’ Akkwist Uniku (DEAU) li jikkonsisti minn awtodikjarazzjoni aġġornata bħala evidenza preliminari b’sostituzzjoni għal ċertifikati mahruġin minn awtoritajiet pubbliċi jew terzi persuni li jikkonfermaw li l-operatur ekonomiku rilevanti jissodisfa kwalunkwe waħda mill-kondizzjonijiet li ġejjin:

- (a) mhux waħda mis-sitwazzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 57 li fihom l-operaturi ekonomiċi għandhom jew jistgħu jiġu esklużi;
- (b) jissodisfa l-kriterji rilevanti ta’ għażla li ġew stabbiliti skont l-Artikolu 58;
- (c) fejn applikabbli, jissodisfa r-regoli u l-kriterji oġġettivi li ġew stabbiliti skont l-Artikolu 65.

Fejn l-operatur ekonomiku jiddependi fuq il-kapaċitajiet ta’ entitajiet oħra skont l-Artikolu 63, id-[DEAU] għandu jkun fih ukoll l-informazzjoni msemmija fl-ewwel subparagrafu ta’ dan il-paragrafu fir-rigward tat-tali entitajiet.

Id-[DEAU] għandu jikkonsisti f’dikjarazzjoni formali mill-operatur ekonomiku li r-raġuni rilevanti għall-eskluzjoni ma tapplikax u/jew li l-kriterju rilevanti ta’ għażla huwa ssodisfat u għandu jipprovdi l-informazzjoni rilevanti kif meħtieġa mill-awtorità kontraenti. Id-[DEAU] għandu wkoll jidentifika l-awtorità pubblika jew it-terza persuna responsabbli għall-hruġ tad-dokumenti ta’ sostenn u għandu jkun fih dikjarazzjoni formali li jgħid li l-operatur ekonomiku ser ikun jista’, fuq talba u mingħajr dewmien, jipprovdi dawk id-dokumenti ta’ sostenn.

Fejn l-awtorità kontraenti tista’ takkwista d-dokumenti ta’ sostenn direttament permezz ta’ aċċess għal database skont il-paragrafu 5, id-[DEAU] għandu wkoll ikun fih l-informazzjoni meħtieġa għal dan l-iskop, bħall-indirizz tal-Internet tad-database, kwalunkwe data ta’ identifikazzjoni u, fejn applikabbli, id-dikjarazzjoni neċessarja tal-kunsens.

L-operaturi ekonomiċi jistgħu jerggħu jużaw id-[DEAU] li jkun diġà ntuża f’ proċedura ta’ akkwist preċedenti, dment li jikkonfermaw li l-informazzjoni li fih għadha korretta.”

8 L-Artikolu 63 tal-imsemmija direttiva, intitolat “Dipendenza fuq il-kapaċitajiet ta’ entitajiet oħra”, jipprovdi, fil-paragrafu 1 tiegħu:

“Fir-rigward tal-kriterji relatati mal-qagħda ekonomika u finanzjarja kif stabbilit skont l-Artikolu 58(3), u l-kriterji relatati mal-abbiltà teknika jew professjonali kif stabbilit skont l-Artikolu 58(4), operatur ekonomiku jista’, fejn dan ikun adegwat u għal kuntratt partikolari, jiddependi fuq il-kapaċitajiet ta’ entitajiet oħra, irrilevanti min-natura legali tar-rabtiet li għandu magħhom. Fir-rigward tal-kriterji relatati mal-kwalifiki edukattivi u professjonali kif jinsabu fil-punt (f) tal-Anness XII Parti II jew l-esperjenza professjonali rilevanti, l-operaturi ekonomiċi jistgħu madankollu jiddependu biss fuq il-kapaċitajiet ta’ entitajiet oħra meta dawn tal-aħhar ser iwettqu l-ħidmiet jew is-servizzi li għalihom huma meħtieġa dawn il-kapaċitajiet. Meta operatur ekonomiku jkun irid jiddependi fuq il-kapaċitajiet ta’ entitajiet oħra, dan għandu jagħti prova lill-awtorità kontraenti li huwa ser ikollu r-rizorsi meħtieġa għad-dispożizzjoni tiegħu, pereżempju, billi jipprezenta impenn minn dawk l-entitajiet għal dan il-għan.

L-awtorità kontraenti għandha, f'konformità mal-Artikoli 59, 60 u 61, tivverifika jekk l-entitajiet li fuq il-kapaċità tagħhom l-operatur ekonomiku għandu l-intenzjoni li jiddependi, jissodisfawx il-kriterji ta' għażla rilevanti u jekk hemmx raġunijiet għal esklużjoni skont l-Artikolu 57. L-awtorità kontraenti għandha tesigi li l-operatur ekonomiku jissostitwixxi entità li ma tissodisfax kriterju ta' għażla rilevanti, jew li fir-rigward tagħha hemm raġunijiet obbligatorji għal esklużjoni. L-awtorità kontraenti tista' tesigi jew tintalab minn Stat Membru biex tesigi li l-operatur ekonomiku jissostitwixxi entità li fir-rigward tagħha hemm raġunijiet mhux obbligatorji għal esklużjoni.

Fejn operatur ekonomiku jiddependi fuq il-kapaċitajiet ta' entitajiet oħrajn fir-rigward ta' kriterji relatati mal-pożizzjoni ekonomika u finanzjarja, l-awtorità kontraenti tista' tesigi li l-operatur ekonomiku u dawk l-entitajiet ikunu responsabbli b'mod kongunt għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt.

Taht l-istess kondizzjonijiet, grupp ta' operatori ekonomiċi kif imsemmi fl-Artikolu 19(2) jista' jiddependi fuq il-kapaċitajiet ta' parteċipanti fil-grupp jew ta' entitajiet oħra.”

Id-Direttiva 2014/25

- 9 Skont l-Artikolu 11 tad-Direttiva 2014/25, intitolat “Servizzi tat-trasport”:

“Din id-Direttiva għandha tapplika għal attivitajiet li għandhom x'jaqsmu mal-forniment jew it-tħaddim ta' netwerks li jipprovdu servizz lill-pubbliku fil-qasam tat-trasport bil-ferrovija, b'sistemi awtomatizzati, bit-tramway, bit-trolley bus, bil-karozza tal-linja jew bil-kejbil.

F'dak li għandu x'jaqsam ma' servizzi tat-trasport, għandu jiġi kkunsidrat li hu stabbilit netwerk fejn is-servizz ikun ipprovdut f'kondizzjonijiet ta' tħaddim preskritti minn awtorità kompetenti ta' Stat Membru, bħal kondizzjonijiet fuq ir-rotot li għandhom jiġu servuti, il-kapaċità li għandha tkun disponibbli jew il-frekwenza tas-servizz.”

Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni 2016/7

- 10 Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni 2016/7 jiddikjara, fil-premessa 1 tiegħu:

“Wiehed mill-għanijiet ewlenin tad-Direttivi [2014/24] u [2014/25] huwa li jitnaqqsu l-piżijiet amministrattivi tal-awtoritajiet kontraenti, l-entitajiet kontraenti u l-operaturi ekonomiċi, mhux l-inqas għall-intrapriżi żgħar u medji. Element ewlieni ta' dan l-isforz huwa d-[DEAU]. Il-formola standard [tad-DEAU] għandha konsegwentement tiġi abbozzata b'tali mod li tiġi evitata l-ħtieġa li jiġu ppreżentati għadd sostanzjali ta' ċertifikati jew dokumenti oħra relatati mal-kriterji tal-esklużjoni u tal-għażla. Għall-istess raġuni, il-formola standard għandha wkoll tipprovdli l-informazzjoni rilevanti fir-rigward tal-entitajiet li l-operatur ekonomiku jiddependi fuq il-kapaċitajiet tagħhom, sabiex il-verifika ta' dik l-informazzjoni tkun tista' ssir flimkien mal-verifika fir-rigward tal-operatur ekonomiku prinċipali u bl-istess kundizzjonijiet.”

- 11 Intitolat “Istruzzjonijiet”, l-Anness 1 ta' dan ir-regolament jipprovdi:

“Id-[DEAU] huwa awtodikjarazzjoni mill-operaturi ekonomiċi li tipprovdi evidenza preliminari li tissostitwixxi ċertifikati mahruġin minn awtoritajiet pubbliċi jew terzi persuni. Kif stipulat fl-Artikolu 59 tad-Direttiva [2014/24], hija stqarrija formali mill-operatur ekonomiku li ma jkunx f'wahda mis-sitwazzjonijiet li minħabba fihom operatori ekonomiċi għandhom jew jistgħu jkunu esklużi; li jissodisfa l-kriterji tal-għażla rilevanti u li, meta applikabbli, jissodisfa r-regoli u l-kriterji objettivi li jkunu ġew stabbiliti għall-fini tal-limitazzjoni tal-għadd ta' kandidati li

mill-bqija jkunu kkwalifikati biex ikunu mistiedna jieħdu sehem. L-għan tad-dokument huwa li jitnaqqsu l-pizijiet amministrattivi li jirriżultaw mill-ħtieġa li jinħareġ għadd sostanzjali ta' ċertifikati jew dokumenti oħra relatati mal-kriterji ta' esklużjoni u tal-għażla.

[...]

L-operaturi ekonomiċi jistgħu jiġu esklużi mill-proċedura ta' akkwist jew ikunu soġġetti għal prosekuzzjoni skont il-liġi nazzjonali f'każijiet ta' dikjarazzjonijiet foloz meta jimlew id-[DEAU] jew, ġeneralment, fl-għoti tal-informazzjoni rikjesta għall-verifika tan-nuqqas ta' raġunijiet għall-esklużjoni jew l-issodisfar tal-kriterji tal-għażla, jew fejn tali informazzjoni tkun miżmuma jew l-operaturi ekonomiċi ma jkunux jistgħu jipprezentaw dokumenti ta' prova.

L-operaturi ekonomiċi jistgħu jerggħu jużaw l-informazzjoni pprovduta f'[DEAU] li jkun diġà ntuża fi proċedura ta' akkwist preċedenti, dment li l-informazzjoni li fih tkun għadha korretta tibqa' pertinenti. L-eħfef mod biex dan isir huwa billi l-informazzjoni tiddaħħal fid-[DEAU] l-ġdid permezz tal-użu tal-funzjonalitajiet xierqa pprovduti għal dak l-għan fis-servizz elettroniku tad-[DEAU]. Naturalment, l-użu mill-ġdid tal-informazzjoni permezz ta' forom oħra ta' informazzjoni copy-paste, pereżempju informazzjoni maħżuna fit-tagħmir tal-IT tal-operatur ekonomiku (PCs, tablets, servers ...), ikun possibbli wkoll.

[...]

Kif intqal fuq, id-[DEAU] jikkonsisti f'dikjarazzjoni formali mill-operatur ekonomiku li r-raġunijiet rilevanti għall-esklużjoni ma japplikawx, li l-kriterji rilevanti tal-għażla huma ssodisfati u li d-dikjarazzjoni qed tipprovi l-informazzjoni rilevanti kif meħtieġa mill-awtorità kontraenti jew entità kontraenti.

[...]

Operatur ekonomiku li jipparteċipa waħdu u li ma jiddependix fuq il-kapaċitajiet ta' entitajiet oħra sabiex jissodisfa l-kriterji tal-għażla, irid jimla [DEAU] wieħed.

Operatur ekonomiku li jipparteċipa waħdu u li jiddependi fuq il-kapaċitajiet ta' entitajiet oħra jew aktar irid jiżgura li l-awtorità kontraenti jew entità kontraenti tircievi d-[DEAU] proprju tiegħu, flimkien ma' [DEAU] separat li jistipula l-informazzjoni rilevanti [...] għal kull waħda mill-entitajiet li jiddependi minnhom.

Fl-aħħar nett, meta gruppi ta' operaturi ekonomiċi, inklużi assoċjazzjonijiet temporanji, jipparteċipaw flimkien fil-proċedura ta' akkwist, irid jingħata [DEAU] separat li jispeċifika l-informazzjoni meħtieġa skont il-Partijiet minn II sa V għal kull wieħed minn dawn l-operaturi ekonomiċi li jkunu qed jipparteċipaw.

F'kull każ fejn aktar minn persuna waħda tkun membru tal-korp amministrattiv, ta' gestjoni jew supervizorju ta' operatur ekonomiku jew ikollha setgħat ta' rappreżentazzjoni, deċiżjoni jew kontroll fih, jista' jagħti l-każ li kull wieħed minnhom ikollu jiffirma l-istess [DEAU], inklużi dawk li jirregolaw il-protezzjoni tad-dejta.

[...]”

Id-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi

Il-Liġi dwar il-Kuntratti Pubbliċi

- 12 L-Aanbestedingswet (il-Liġi dwar il-Kuntratti Pubbliċi), tal-1 ta' Novembru 2012 (Stb. 2012, Nru 542), fil-verżjoni applikabbli għat-tilwima fil-kawża prinċipali (iktar 'il quddiem il-“Liġi dwar il-Kuntratti Pubbliċi”), tittrasponi fid-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi d-Direttiva 2004/17/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-31 ta' Marzu 2004 li tikkoordina l-proċeduri tal-akkwisti ta' entitajiet li joperaw fis-setturi tas-servizzi ta' l-ilma, l-enerġija, t-trasport u postali (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 7, p. 19) u d-Direttiva 2004/18/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-31 ta' Marzu 2004 fuq kordinazzjoni ta' proċeduri għall-għoti ta' kuntratti għal xogħlijiet pubbliċi, kuntratti għal provvisti pubbliċi u kuntratti għal servizzi pubbliċi [kuntratti pubbliċi għal xogħlijiet, għal provvisti u għal servizzi] (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 7, p. 132). Ċerti suġġetti ta' din il-liġi huma rregolati mill-Besluit van 11 februari 2013, houdende de regeling van enkele onderwerpen van de Aanbestedingswet 2012 (Aanbestedingsbesluit) (id-Digriet tal-11 ta' Frar 2013 li Jirregola Ċerti Suġġetti tal-Liġi tal-2012 dwar il-Kuntratti Pubbliċi), li jipprovdi, fl-Artikolu 2 tiegħu:

“1. L-awtodikjarazzjoni prevista fl-Artikolu 2.84 [tal-Liġi dwar il-Kuntratti Pubbliċi] għandha tinkludi minn tal-inqas l-informazzjoni segwenti:

- a. informazzjoni dwar l-awtorità kontraenti jew l-impriża li topera f'settur speċjali u dwar il-proċedura ta' għoti ta' kuntratt;
- b. informazzjoni dwar l-operatur ekonomiku;
- c. dikjarazzjoni dwar ir-raġunijiet ta' esklużjoni;
- d. dikjarazzjoni dwar il-kundizzjonijiet ta' kapaċità u dikjarazzjoni dwar l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi u l-kundizzjonijiet ta' eżekuzzjoni marbuta mal-ambjent;
- e. dikjarazzjoni dwar il-mod kif il-kriterji ta' selezzjoni huma ssodisfatti;
- f. dikjarazzjoni dwar l-eżattezza tal-awtodikjarazzjoni kompleta u s-setgħat tal-firmatarju;
- g. id-data u l-firma.

[...]

3. Il-mudell jew il-mudelli tal-awtodikjarazzjoni għandhom jiġu stabbilit permezz ta' digriet ministerjali.”

- 13 Mill-Artikolu 2.52 ta' il-liġi jirriżulta li:

“[...]

3. Assoċjazzjoni ta' operatori ekonomiċi tista' tagħmel offerta jew tipprezenta ruħha bħala kandidata.

4. L-awtorità kontraenti ma tistax tobbliġa lil assoċjazzjoni ta' operaturi ekonomiċi jkollha forma ġuridika partikolari sabiex tagħmel offerta jew sabiex titlob li tipparteċipa.”

14 L-Artikolu 2.84 tal-Liġi dwar il-Kuntratti Pubbliċi jipprevedi:

“1. Awtodikjarazzjoni hija dikjarazzjoni magħmula minn operatur ekonomiku li fiha jindika:

a. jekk ir-raġunijiet ta' esklużjoni japplikawx għalih;

b. jekk jissodisfax il-kundizzjonijiet ta' kapaċità meħtieġa fl-avviż jew fid-dokumenti tal-kuntratt;

c. jekk josservax jew jekk huwiex ser josserva l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi u l-kundizzjonijiet ta' eżekuzzjoni li jirrigwardaw l-ambjent u l-benesseri tal-annimali jew li huma bbażati fuq kunsiderazzjonijiet soċjali;

d. jekk jissodisfax il-kriterji ta' selezzjoni u, jekk ikun il-każ, b'liema mod.

2. Id-data u l-informazzjoni li tista' tintalab f'dikjarazzjoni u l-mudell jew il-mudelli ta' din id-dikjarazzjoni għandhom jiġu ddeterminati permezz jew bis-saħħa ta' digriet amministrattiv ta' portata ġenerali.”

15 Skont l-Artikolu 2.85 ta' din il-liġi:

“1. L-awtorità kontraenti għandha teżiġi li operatur ekonomiku jipprovdi, insostenn tat-talba tiegħu għal parteċipazzjoni jew tal-offerta tiegħu, awtodikjarazzjoni li tkun konformi mal-mudell previst għal dan il-għan, u għandha tispeċifika f'dan ir-rigward id-data u l-informazzjoni li għandha tiġi inkluża fiha.

2. L-awtorità kontraenti ma għandhiex teżiġi li operatur ekonomiku jipprovdi, insostenn tat-talba tiegħu għal parteċipazzjoni jew tal-offerta tiegħu, data u informazzjoni permezz ta' mezz ieħor għajr l-awtodikjarazzjoni, jekk id-data jew din l-informazzjoni jkunu jistgħu jintalbu fiha.

3. L-awtorità kontraenti tista' biss titlob lil operatur ekonomiku jannetti mal-awtodikjarazzjoni tiegħu dokumenti ta' sostenn li ma jikkonċernawx id-data u l-informazzjoni li tista' tintalab fl-awtodikjarazzjoni, sakemm dawn ma jkunux dokumenti ta' sostenn imsemmija fl-Artikolu 2.93(1)(a), sa fejn huma inklużi fil-lista li tinsab fih, jew fl-Artikolu 2.93(1)(b).

4. Operatur ekonomiku msemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-artikolu jista' jipprovdi awtodikjarazzjoni li tkun diġà ntuzat, bil-kundizzjoni li jikkonferma li l-informazzjoni inkluża fiha tkun għadha valida.”

Il-Kodiċi Ċivili

16 Skont l-Artikolu 7A:1655 tal-Burgerlijk Wetboek (il-Kodiċi Ċivili):

“Soċjetà sempliċi hija kuntratt li permezz tiegħu żewġ persuni jew iktar jimpenjaw ruħhom li jagħmlu xi haġa komuni, sabiex jaqsmu bejniethom il-profitt li jirriżulta minnha.”

Il-Kodiċi tal-Kummerċ

- 17 L-Artikolu 16 tal-Wetboek van Koophandel (il-Kodiċi tal-Kummerċ) jipprovdi:
“Soċjetà f’isem kollettiv hija soċjetà sempliċi konkluzja sabiex tiġi eżerċitata attività kummerċjali taħt isem komuni.”
- 18 Skont l-Artikolu 17(1) ta’ dan il-kodiċi:
“Kull wiehed mis-soċji, li ma jkunx ġie m’caħhad mis-setgħa ta’ rappreżentazzjoni, huwa awtorizzat jaġixxi, jaġmel spejjeż u jirċievi fondi f’isem is-soċjetà u huwa awtorizzat jorbotha fil-konfront ta’ terzi u jorbot lil terzi fil-konfront tas-soċjetà.”
- 19 Mill-Artikolu 18 tal-imsemmi kodiċi jirrizulta:
“Fis-soċjetajiet f’isem kollettiv, kull wiehed mis-soċji huwa responsabbli *in solidum* għall-obbligi tal-kumpanija.”

It-tilwima fil-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 20 Taxi Horn Tours żgurat, sal-1 ta’ Awwissu 2019, it-trasport tal-istudenti tal-edukazzjoni primarja fil-kuntest ta’ korsijiet ta’ edukazzjoni fiżika (iktar ’il quddiem it-“trasport tal-klassi tal-ġinnastika”), b’eżekuzzjoni ta’ kuntratt pubbliku li kien inġatalha mill-Komuni.
- 21 Peress li ddeċidew li ma jestendux dan il-kuntratt, il-Komuni organizzaw proċedura ta’ sejha għal offerti miftuħa ta’ interess Ewropew għat-trasport tal-klassi tal-ġinnastika għall-perijodu mill-1 ta’ Jannar 2020 sal-aħħar tas-sena skolastika 2027/2028. Il-kriterju tal-għoti kien dak tal-iktar offerta vantaġġuza minn perspettiva ekonomika.
- 22 Gwida għal dan il-kuntratt pubbliku stabbilita mill-Komuni kienet tipprevedi b’mod partikolari li, sabiex tiġi ggarantita l-eżattezza u l-validità tal-offerta, agent awtorizzat sabiex jirrappreżenta u jorbot lill-impriża kellu jiffirma d-DEAU, l-offerta u l-annessi tagħha. Barra minn hekk, il-gruppi ta’ impriži tat-trasport li jaġmlu offerta kellhom jinnominaw persuna ta’ kuntatt. Kull membru ta’ tali grupp kellu jkun responsabbli *in solidum* għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt ta’ trasport. Fl-aħħar nett, din il-gwida kienet tispeċifika li l-offerta kellha tkun kompleta u kellha tinkludi b’mod partikolari DEAU debitament ikkompletat u ffirmat b’mod validu.
- 23 Il-Komuni, li kienu rċevew żewġ offerti, waħda mingħand Touringcars u l-oħra mingħand Taxi Horn Tours, informaw lil din tal-aħħar bl-intenzjoni tagħhom li jagħtu l-kuntratt lil Touringcars.
- 24 Għaldaqstant, Taxi Horn Tours ressqet talba għal miżuri provvizorji quddiem ir-Rechtbank Limburg (il-Qorti Distrettwali ta’ Limburg, il-Pajjiżi l-Baxxi) intiża, minn naħa, sabiex tiġi eskluża l-offerta ta’ Touringcars u, min-naħa l-oħra, sabiex il-kuntratt jingħata lilha.
- 25 Wara li din it-talba giet miċhuda permezz ta’ deċiżjoni tat-12 ta’ Frar 2020, il-Komuni kkonkludew kuntratti ma’ Touringcars għat-trasport tal-klassi tal-ġinnastika mill-1 ta’ Marzu 2020.
- 26 Taxi Horn Tours appellat minn din id-deċiżjoni quddiem il-Gerechtshof ’s-Hertogenbosch (il-Qorti tal-Appell ta’ ’s-Hertogenbosch, il-Pajjiżi l-Baxxi), li hija l-qorti tar-rinviju. Dik il-qorti tirrileva li l-offerta ta’ Touringcars kienet giet ippreżentata minn F, li ppreżenta wkoll DEAU

- fisem din is-soċjetà. Qamet għalhekk il-kwistjoni ta' jekk Touringcars kinitx awtorizzata tipprovdi DEAU wiehed għal din is-soċjetà fisem kollettiv jew jekk kienx meħtieġ li kull soċju jipprovdu DEAU għalih stess.
- 27 F'dan ir-rigward, Taxi Horn Tours issostni li Touringcars hija assoċjazzjoni permanenti bejn l-impriži taż-żewġ soċji taġħha u, għaldaqstant, hija grupp ta' impriži. Barra minn hekk, l-aġir u d-dikjarazzjonijiet taż-żewġ soċji għandhom jiġu evalwati fid-dawl tad-DEAU taġħhom stess.
- 28 Għall-kuntrarju, il-Komuni jipproponu li ssir distinzjoni bejn l-assoċjazzjonijiet temporanji u l-assoċjazzjonijiet permanenti. Huma jsostnu li l-kunċett ta' "grupp ta' operaturi ekonomiċi", fis-sens tad-dritt tal-Unjoni dwar il-kuntratti pubbliċi, jirreferi għal assoċjazzjoni temporanja. Issa, soċjetà fisem kollettiv hija assoċjazzjoni, bħal dik imsemmija fil-premessa 14 tad-Direttiva 2014/24, u għalhekk, meqjusa fit-totalità taġħha, ma tikkostitwixxi grupp ta' operaturi ekonomiċi iżda operatur ekonomiku wiehed. Barra minn hekk, skont il-Komuni, l-evalwazzjoni li għandha ssir fir-rigward tas-soċji tista' ssir fir-rigward tal-punt A tal-Parti III tad-DEAU dwar ir-raġunijiet ta' esklużjoni, li jeżiġi li l-operaturi ekonomiċi għandhom isemmu r-raġunijiet marbuta ma' kundanni kriminali.
- 29 Il-qorti tar-rinviju tindika li Touringcars, ikkostitwita fl-1 ta' Jannar 2011 għal żmien indeterminat, hija soċjetà fisem kollettiv irregistrata fir-reġistru tal-kummerċ. Hija timpjega 82 persuna u għandha bħala attivitajiet "it-trasport okkażjonali tal-passiġġieri bit-triq, it-trasport bit-taxi u l-kummerċ u t-tiswija ta' vetturi tal-passiġġieri u ta' vetturi kummerċjali ħfief". Is-soċji ta' Touringcars huma K BV, li timpjega 39 persuna, u F Touringcars BV, li, min-naħa taġħha, ma għandhiex impjegati. F huwa d-direttur ta' Touringcars u għandu mandat ġenerali. Iż-żewġ soċji joperaw l-impriża tat-trasport rispettiva taġħhom. K huwa l-amministratur ta' K BV, filwaqt li F huwa l-mandatarju ta' K BV u jzomm it-titolu ta' direttur kummerċjali. Fl-aħħar nett, l-unika amministratriċi u azzjonista ta' F Touringcars BV hija F Beheer BV, li l-uniku amministratur u azzjonist taġħha huwa F.
- 30 Permezz ta' ittra tas-27 ta' Jananr 2020, K iddikjara li ta lil F, f'Jannar 2011, mandat ġenerali, fil-kwalità ta' amministratur awtorizzat jaġixxi waħdu u b'mod awtonomu, sabiex jirrappreżenta lil K BV. Minn dak iż-żmien lil hawn, F jieħu ħsieb l-amministrazzjoni kollha ta' din il-kumpannija. Fl-istess żmien, K BV holqot, flimkien ma' F Touringcars BV, soċjetà fisem kollettiv bl-isem "Touringcars VOF". Fil-kuntest ta' din is-soċjetà tal-aħħar, F u K jikkonsultaw bejniethom b'mod regolari, iżda l-impriża effettivament titmexxa minn F.
- 31 Il-qorti tar-rinviju tirrileva li soċjetà fisem kollettiv hija, fid-dawl tad-dispożizzjonijiet moqrija flimkien tal-Artikolu 16 tal-Kodiċi tal-Kummerċ u tal-Artikolu 7A:1655 tal-Kodiċi Ċivili, kuntratt li għandu bħala suġġett il-kooperazzjoni bejn żewġ persuni jew iktar li jintrabtu li jagħmlu xi haġa komuni, bil-għan li tiġi eżerċitata attività kummerċjali taħt isem komuni u bil-għan li jinkiseb profitt komuni.
- 32 L-imsemmija qorti ssemmi, barra minn hekk, sentenza tad-19 ta' April 2019 li fiha l-Hoge Raad der Nederlanden (il-Qorti Suprema tal-Pajjiżi l-Baxxi) iddeċidiet, l-ewwel, li soċjetà fisem kollettiv hija relazzjoni ġuridika kuntrattwali konkluziva bil-għan li tiġi eżerċitata attività kummerċjali taħt isem komuni fil-kuntest ta' assoċjazzjoni fit-tul. Għalkemm is-soċjetà fisem kollettiv ma għandhiex personalità ġuridika, il-legiżlazzjoni u l-ġurisprudenza tal-Pajjiżi l-Baxxi jagħtuha, sa ċertu punt, meta taġixxi fir-relazzjonijiet ġuridiċi, pożizzjoni indipendenti meta mqabbla mas-soċji meħuda separatament. Huwa għalhekk li soċjetà fisem kollettiv jista' jkollha *locus standi* fisimha stess jew tista' tiġi ddikjarata falluta fisimha stess. It-tieni, skont il-qorti

tar-rinviju, l-assenza ta' personalità ġuridika għandha bħala konsegwenza li s-soċjetà f'isem kollettiv ma hijiex hija stess id-detentur ta' drittijiet sugġettivi u ta' obbligi. Meta soċju jaġixxi f'isem is-soċjetà f'isem kollettiv, huwa jaqmel dan f'isem is-soċji kollha ta' din tal-aħħar (iktar 'il quddiem is-“soċji kollha”) u jkun qiegħed jorbothom. Kuntratt konkluz ma' soċjetà f'isem kollettiv għandu għalhekk jiġi kkunsidrat bħala konkluz mas-soċji kollha fil-kwalità tagħhom ta' soċji. It-tielet, peress li l-Artikolu 18 tal-Kodiċi tal-Kummerċ jipprovdi li kull wiehed mis-soċji huwa responsabbli *in solidum* għall-obbligi tas-soċjetà, kull soċju huwa responsabbli għall-obbligi kollha tas-soċji kollha. Ir-raba', il-kreditur tas-soċji kollha jista' jaġixxi kemm kontra s-soċji kollha kif ukoll kontra kull soċju meħud separatament. B'hekk, il-kreditur tas-soċjetà għandu, kontra kull soċju, żewġ azzjonijiet konkorrenti, jiġifieri waħda fil-konfront tas-soċji kollha fir-rigward tal-patrimonju distint tas-soċjetà f'isem kollettiv u l-oħra fir-rigward tas-soċju personalment fir-rigward tal-patrimonju privat tiegħu.

- 33 Taxi Horn Tours issostni li Touringcars tuża riżorsi mqiegħda għad-dispożizzjoni tagħha mill-impriża tas-soċji kollha.
- 34 Il-qorti tar-rinviju għalhekk għandha dubju dwar jekk l-evalwazzjoni tal-kandidatura għal proċedura ta' għoti ta' kuntratt pubbliku ta' entitajiet li jikkooperaw fit-tul f'impriża kongunta distinta tistax tkun limitata għall-impriża kongunta biss jew jekk għandhiex tirrigwarda wkoll lil kull waħda mill-persuni assoċjati. Għaldaqstant, hija tqis li għandu jiġi ddeterminat jekk operatur ekonomiku jistax sempliċement jipprovdi DEAU wiehed meta jkun kompost minn persuni fiżiċi u/jew ġuridiċi assoċjati.
- 35 Huwa f'dan il-kuntest li l-Gerechtshof 's-Hertogenbosch (il-Qorti tal-Appell ta' 's-Hertogenbosch) iddeċidiet li tissospendi l-proċedura quddiemha u li titlob lill-Qorti tal-Ġustizzja tintrepreta l-Artikoli 2, 19, 59 u 63 tad-Direttiva 2014/24 u r-Regolament ta' Implimentazzjoni 2016/7 billi tagħmlilha d-domandi preliminari li ġejjin:

“1) Meta persuni (fiżiċi u/jew ġuridiċi) li jikkollaboraw bejniethom ikollhom impiża kongunta (f'dan il-każ, fil-forma ta' soċjetà f'isem kollettiv):

- kull persuna li tikkollabora [soċju] għandha tissottometti separatament [DEAU]; jew
- kull persuna li tikkollabora u l-impiża kongunta tagħhom għandhom jissottomettu separatament [DEAU]; jew
- hija biss l-impiża kongunta li għandha tissottometti [DEAU]?

2) Ir-risposta għal din id-domanda tkun differenti:

- skont jekk l-impiża kongunta tkunx temporanja jew le (jiġifieri, durabbli);
- jekk il-persuni li jikkollaboraw ikunu, huma nfushom, operaturi ekonomiċi;
- jekk il-persuni li jikkollaboraw joperaw l-impiżi proprji tagħhom li huma [analogi] għall-impiża kongunta, jew mill-inqas li huma attivi fl-istess suq bħal din tal-aħħar;
- jekk l-impiża kongunta ma tkunx persuna ġuridika;

- jekk l-impriża kongunta tista' effettivament ikollha assi distinti (mill-assi tas-soċji) (u rkuprabbli);
 - skont jekk l-impriża kongunta hijiex awtorizzata taht id-dritt nazzjonali li tirrappreżenta lill-persuni li jikkollaboraw fit-tweġibiet għall-mistoqsijiet tad-[DEAU];
 - jekk taht id-dritt nazzjonali, f'kumpannija f'isem kollettiv, huma s-soċji li jassumu l-obbligi li jirriżultaw mill-kuntratt u li huma responsabbli *in solidum* għall-eżekuzzjoni tagħhom (u għaldaqstant mhux il-kumpannija f'isem kollettiv innfisha)?
- 3) Fil-każ li diversi fatturi minn dawk imsemmija fid-domanda 2 hawn fuq ikunu rilevanti, kif jirrelataw bejniethom? Hemm ċerti fatturi li huma ta' rilevanza ikbar minn fatturi oħra, jew li huma saħansitra ta' rilevanza deċiżiva?
- 4) Huwa ġust li f'impriża kongunta [DEAU] huwa f'kull każ mitlub minn persuna li tikkollabora, jekk għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt isir (ukoll) użu minn riżorsi li huma tal-impriża ta' din il-persuna (bħal riżorsi tal-persunal u riżorsi għall-operat)?
- 5) L-impriża kongunta għandha tissodisfa ċerti rekwiżiti sabiex tkun tista' titqies bħala operatur ekonomiku uniku? Jekk iva, liema huma dawn ir-rekwiżiti? Jekk iva, liema huma dawn ir-rekwiżiti?"

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ammissibilità

- 36 Kif jirriżulta mill-premessa 21 tad-Direttiva 2014/24, il-kuntratti pubbliċi li jingħataw minn awtoritajiet kontraenti li joperaw fis-setturi tal-ilma, tal-enerġija, tat-trasport u tas-servizzi postali u li jaqgħu fl-ambitu ta' dawn l-attivitajiet huma koperti bid-Direttiva 2014/25.
- 37 Barra minn hekk, skont l-Artikolu 11 tagħha, id-Direttiva 2014/25 tapplika b'mod partikolari għall-“attivitajiet li għandhom x'jaqsmu mal-forniment jew it-tħaddim ta' networks li jipprovdu servizz lill-pubbliku fil-qasam tat-trasport [...] bil-karozza tal-linja [...]”.
- 38 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li la d-deċiżjoni tar-rinviju u lanqas l-osservazzjonijiet bil-miktub sottomessi lill-Qorti tal-Ġustizzja ma jippermettu li jiġi ddeterminat jekk il-kundizzjonijiet stabbiliti minn din id-dispożizzjoni humiex issodisfatti u, għaldaqstant, jekk din id-direttiva hijiex applikabbli għat-tilwima fil-kawża prinċipali.
- 39 Madankollu, it-talba għal deċiżjoni preliminari għandha tiġi ddikjarata ammissibbli peress li r-risposta għad-domandi magħmula tista' tiġi fformulata b'mod identiku abbażi tad-Direttiva 2014/24 jew abbażi tad-Direttiva 2014/25 (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-20 ta' Settembru 2018, Rudigier, C-518/17, EU:C:2018:757, punt 44). Fil-fatt, il-premessi 17 u 18 kif ukoll il-punt 6 tal-Artikolu 2, l-Artikolu 37(2), l-Artikolu 79 u l-Artikolu 80(3) tad-Direttiva 2014/25 jikkorrispondu, essenzjalment, għall-premessi 14 u 15, kif ukoll għall-punt 10 tal-Artikolu 2(1), għall-Artikolu 19(2), għall-Artikolu 56(3), għall-Artikolu 59(1) u għall-Artikolu 63 tad-Direttiva 2014/24.

40 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-fatt li l-qorti tar-rinviju ma ddeterminatx, qabel għamlet ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari lill-Qorti tal-Ġustizzja, liema waħda mid-Direttivi 2014/24 jew 2014/25 kienet applikabbli għat-tilwima fil-kawża prinċipali ma jistax idaħħal inkwistjoni l-preżunzjoni ta' rilevanza li jgawdu minnha d-domandi preliminari magħmula mill-qrati nazzjonali, li tista' tingheleb biss f'każijiet eċċezzjonali, b'mod partikolari meta jkun jidher b'mod manifest li l-interpetazzjoni mitluba tad-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni msemmija f'dawn id-domandi ma għandha ebda rabta mar-realtà jew mas-sugġett tat-tilwima fil-kawża prinċipali (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-15 ta' Diċembru 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, punt 61, u tat-28 ta' Novembru 2018, Amt Azienda Trasporti e Mobilità *et*, C-328/17, EU:C:2018:958, punt 33).

Fuq il-mertu

41 Permezz tad-domandi tagħha, li għandhom jiġu eżaminati flimkien, il-qorti tar-rinviju qiegħda essenzjalment tistaqsi jekk l-Artikolu 59(1) tad-Direttiva 2014/24, moqri flimkien mal-punt 10 tal-Artikolu 2(1) u mal-Artikolu 63 ta' din id-direttiva kif ukoll mal-Anness 1 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni 2016/7, għandux jiġi interpretat fis-sens li impriza kongunta, li, mingħajr ma tkun persuna ġuridika, ikollha l-forma ta' soċjetà rregolata mil-legiżlazzjoni nazzjonali ta' Stat Membru, li tkun irreġistrata fir-reġistru tal-kummerċ tiegħu, li tista' tkun twaqqfet kemm b'mod temporanju kif ukoll b'mod permanenti u li s-soċji kollha tagħha jkunu attivi fl-istess suq bħala u jkunu responsabbli *in solidum* għall-eżekuzzjoni tajba tal-obbligi li bihom tkun intrabtet, għandha tipprovi lill-awtorità kontraenti DEUA tagħha stess u/jew id-DEUA ta' kull wieħed mis-soċji kollha.

42 Qabel kollox, għandu jiġi rrilevat li, skont it-termini tas-sbatax sa dsatax-il paragrafu tal-Anness 1 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni 2016/7:

“Operatur ekonomiku li jipparteċipa waħdu u li ma jiddependix fuq il-kapaċitajiet ta' entitajiet oħra sabiex jissodisfa l-kriterji tal-għażla, irid jimla [DEAU] wieħed.

Operatur ekonomiku li jipparteċipa waħdu u li jiddependi fuq il-kapaċitajiet ta' entitajiet oħra jew aktar irid jiżgura li l-awtorità kontraenti jew entità kontraenti tircievi d-[DEAU] proprju tiegħu, flimkien ma' [DEAU] separat li jistipula l-informazzjoni rilevanti għal kull waħda mill-entitajiet li jiddependi minnhom.

Fl-aħħar nett, meta gruppi ta' operaturi ekonomiċi, inklużi assoċjazzjonijiet temporanji, jipparteċipaw flimkien fil-proċedura ta' akkwist, irid jingħata [DEAU] separat li jispeċifika l-informazzjoni meħtieġa skont il-Partijiet minn II sa V għal kull wieħed minn dawn l-operaturi ekonomiċi li jkunu qed jipparteċipaw.”

43 F'dan ir-rigward, mill-punt 10 tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2014/24, moqri flimkien mal-premessa 14 tagħha, jirriżulta li l-kunċett ta' “operatur ekonomiku” għandu jiġi interpretat b'mod wiesa' sabiex jinkludi b'mod partikolari kull persuna jew entità li toffri l-provvista ta' servizzi fis-suq, tkun xi tkun il-forma ġuridika li fiha hija tkun għażlet li topera, indipendentement minn jekk humiex persuni ġuridiċi jew le.

44 Minn dan isegwi li soċjetà f'isem kollettiv, fis-sens tad-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi, tista' titqies li hija “operatur ekonomiku” fis-sens tal-punt 10 tal-Artikolu 2(1) ta' din id-direttiva.

- 45 B'dan premiss, l-imsemmija direttiva tadotta wkoll idea wiesgħa tal-kunċett ta' "grupp ta' operaturi ekonomiċi". Fil-fatt, skont l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 19(2) tal-istess direttiva, il-gruppi ta' operaturi ekonomiċi, inklużi l-assocjazzjonijiet temporanji, jistgħu jipparteċipaw fil-proċeduri ta' għoti ta' kuntratti pubbliċi u l-awtoritajiet kontraenti ma jistgħux jobbligawhom li jkollhom forma legali partikolari sabiex jipprezentaw offerta jew talba għal parteċipazzjoni.
- 46 Għalhekk, għandu jiġi ddeterminat jekk soċjetà f'isem kollettiv, fis-sens tad-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi, għandhiex titqies li hija operatur ekonomiku jew grupp ta' operaturi ekonomiċi, fis-sens rispettivament tal-punt 10 tal-Artikolu 2(1) u tal-Artikolu 19(2) tad-Direttiva 2014/24.
- 47 F'dan ir-rigward, għall-kuntarju ta' dak li sostnew il-Komuni, il-Gvern tal-Pajjiżi l-Baxxi u l-Kummissjoni Ewropea fl-osservazzjonijiet bil-miktub tagħhom, il-kunċett ta' "grupp ta' operaturi ekonomiċi", fis-sens tal-Artikolu 19(2) ta' din id-direttiva, ma jistax jiġi ristrett għall-assocjazzjonijiet temporanji biss, bl-esklużjoni tal-gruppi jew tal-assocjazzjonijiet ta' impriżi li huma ta' natura permanenti. Fil-fatt, din id-dispożizzjoni tkopri l-"[g]ruppi ta' operaturi ekonomiċi, inklużi assocjazzjonijiet temporanji". Minn din il-formulazzjoni jirriżulta b'mod ċar li l-assocjazzjonijiet temporanji jissemew biss bħala eżempju. Għaldaqstant, il-kunċett ta' "grupp ta' operaturi ekonomiċi" ma jistax jiġi interpretat fis-sens li japplika biss għall-assocjazzjonijiet temporanji. Għalhekk ma hemmx lok li ssir distinzjoni bejn il-gruppi ta' operaturi ekonomiċi skont jekk għandhomx natura temporanja jew permanenti.
- 48 Barra minn hekk, mill-Artikolu 59(1) tad-Direttiva 2014/24 jirriżulta li d-DEAU għandu tliet finalitajiet. Fil-fatt, dan id-dokument huwa awtodikjarazzjoni aġġornata bħala prova *a priori* minflok ċertifikati maħruġa minn awtoritajiet pubbliċi jew minn terzi sabiex jikkonfermaw, l-ewwel, li l-operatur ekonomiku kkonċernat ma jinsabx f'wahda mis-sitwazzjonijiet, previsti fl-Artikolu 57 ta' din id-direttiva, li għandha jew tista' twassal għall-esklużjoni ta' operatur, it-tieni, li dan l-operatur jissodisfa l-kriterji ta' selezzjoni applikabbli stabbiliti skont l-Artikolu 58 tal-imsemmija direttiva u, it-tielet, jekk ikun il-każ, li huwa josserva r-regoli u l-kriterji oġġettivi stabbiliti skont l-Artikolu 65 tal-istess direttiva.
- 49 DEAU huwa b'hekk intiz li jagħti lill-awtorità kontraenti stampa preċiża u fidila tas-sitwazzjoni ta' kull operatur ekonomiku li jitlob li jipparteċipa fi proċedura ta' għoti ta' kuntratt pubbliku jew li jkollu l-intenzjoni li jissottometti offerta. B'hekk, id-DEAU jimplementa l-għan tal-Artikoli 57 u 63 tad-Direttiva 2014/24, li huwa li l-awtorità kontraenti tkun tista' tiżgura ruħha mill-integrità u mill-affidabbiltà ta' kull wieħed mill-offerenti u, għaldaqstant, mill-assenza ta' ksur tar-rabta ta' fiduċja mal-operatur ekonomiku kkonċernat (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tad-19 ta' Ġunju 2019, Meca, C-41/18, EU:C:2019:507, punt 29, u tat-3 ta' Ġunju 2021, Rad Service *et*, C-210/20, EU:C:2021:445, punt 35).
- 50 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li l-indikazzjoni tar-rizorsi tas-soċji kollha ta' impriża kongunta ma tinsabx fost l-informazzjoni li operatur ekonomiku għandu jindika fid-DEAU. Barra minn hekk, huwa irrilevanti li s-soċji kollha ta' soċjetà f'isem kollettiv, fis-sens tad-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi, huma attivi fl-istess qasam ta' attivitajiet jew fl-istess suq bħal din tal-aħħar, peress li din l-informazzjoni ma tistax titressaq għall-attenzjoni tal-awtorità kontraenti permezz tad-DEAU tal-impriża kongunta.
- 51 Barra minn hekk, l-eżistenza ta' responsabbiltà *in solidum* bejn is-soċjetà f'isem kollettiv u s-soċji kollha ma hijiex biżżejjed sabiex l-awtorità kontraenti tkun f'pożizzjoni li tiżgura li l-kriterji ta' selezzjoni kwalitattiva huma osservati. Fil-fatt, fl-istadju tal-eżami tal-ammissibbiltà tal-kandidaturi, l-awtorità kontraenti twettaq evalwazzjoni retrospettiva intiza li tevalwa jekk

- offerent għandux kwalitajiet li jippermettu eventwali eżekuzzjoni effettiva tal-kuntratt inkwistjoni. F'dawn iċ-ċirkustanzi, l-assenza ta' dawn il-kwalitajiet ma tistax tiġi kkompensata bir-rabta ġuridika, ta' natura prospettiva, li bis-saħħa tagħha l-membri ta' soċjetà f'isem kollettiv huma legalment obbligati li jissodisfaw *in solidum* bejniethom l-obbligi ta' tali soċjetà (digriet tat-30 ta' Settembru 2022, *ĒDIENS & KM.LV*, C-592/21, mhux ippubblikat, EU:C:2022:746, punt 33).
- 52 Għalhekk, sabiex l-awtorità kontraenti tkun tista' tiżgura ruħha mill-integrità tagħha, impriża kongunta, bħalma hija soċjetà f'isem kollettiv fis-sens tad-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi, għandha ssemmi kull raġuni ta' esklużjoni li tolqot lil kull wiehed mis-soċji kollha jew lil kull persuna impjegata minn wiehed mis-soċji kollha tagħha li huwa membru tal-korp amministrattiv, ta' ġestjoni jew ta' sorveljanza tal-impriża kongunta jew li għandha setgħa ta' rappreżentanza, ta' deċiżjoni jew ta' kontroll fi hdanha.
- 53 Barra minn hekk, sabiex tiġi ċċertifikata l-affidabbiltà tagħha, impriża kongunta, bħalma hija soċjetà f'isem kollettiv fis-sens tad-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi, għandha titqies li tixtieq tipparteċipa, individwalment, fi proċedura ta' għoti ta' kuntratt pubbliku jew li tixtieq tissottometti offerta biss jekk turi li tista' teżegwixxi l-kuntratt inkwistjoni billi tuża biss il-persunal u l-materjali tagħha, fi kliem ieħor ir-rizorsi li s-soċji kollha tagħha ttrasferewlha skont il-kuntratt ta' soċjetà u li hija għandha għad-dispożizzjoni libera tagħha. F'tali ipoteżi, ikun biżżejjed għal din is-soċjetà li tipprovdi d-DEAU tagħha stess lill-awtorità kontraenti.
- 54 F'dan ir-rigward, hija l-qorti tar-rinviju li għandha tivverifika sa fejn tali soċjetà tista', fid-dawl tal-karatteristiċi speċifiċi marbuta mal-forma ġuridika tagħha bħala soċjetà bejn persuni kif ukoll tar-rabtiet eżistenti bejnha u bejn is-soċji kollha, taqa' taħt dan il-każ.
- 55 Għall-kuntrarju, jekk, għall-eżekuzzjoni ta' kuntratt pubbliku, tali soċjetà tqis li ser ikollha tuża r-rizorsi tas-soċji kollha, hija għandha titqies li ser tuża l-kapaċitajiet ta' entitajiet oħra, fis-sens tal-Artikolu 63 tad-Direttiva 2014/24. F'tali każ, l-imsemmija soċjetà għandha tippreżenta, minbarra d-DEAU tagħha stess, dak ta' kull wiehed mis-soċji kollha li jkollha l-intenzjoni tuża r-rizorsi tiegħu.
- 56 Huwa minnu li, kif sostnew il-Komuni, il-Gvern tal-Pajjiżi l-Baxxi u l-Kummissjoni, il-premessa 1 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni 2016/7 tiddikjara li “[w]iehed mill-għanijiet ewlenin tad-Direttivi [2014/24] u [2014/25] huwa li jitnaqqsu l-piżijiet amministrattivi tal-awtoritajiet kontraenti, l-entitajiet kontraenti u l-operaturi ekonomiċi, mhux l-inqas għall-intrapriżi żgħar u medji. Element ewlieni ta' dan l-isforz huwa d-[DEAU]. [...]”.
- 57 Madankollu, dan l-għan li jitnaqqsu l-piżijiet amministrattivi huwa biss wiehed mill-għanijiet ta' dawn id-direttivi. B'hekk, huwa għandu b'mod partikolari jiġi kkonċiljat mal-għan li jiġi inkoraġġut l-iżvilupp ta' kompetizzjoni b'saħħitha u effettiva bejn l-operaturi ekonomiċi li jipparteċipaw f'kuntratt pubbliku, li jagħmel parti mill-essenza stess tar-regoli tal-Unjoni dwar il-proċeduri ta' għoti ta' kuntratti pubbliċi u li huwa protett b'mod partikolari permezz tal-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament tal-offerenti (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-11 ta' Mejju 2017, *Archus u Gama*, C-131/16, EU:C:2017:358, punt 25, kif ukoll tat-3 ta' Ġunju 2021, *Rad Service et*, C-210/20, EU:C:2021:445, punt 43).
- 58 L-obbligu għal impriża kongunta, bħalma hija soċjetà f'isem kollettiv fis-sens tad-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi, li tippreżenta lill-awtorità kontraenti DEAU għaliha stess kif ukoll DEAU għal kull wiehed mis-soċji kollha tagħha, fil-każ fejn, għall-eżekuzzjoni ta' kuntratt pubbliku, hija tqis li ser ikollha tuża r-rizorsi tal-imsemmija soċji kollha, lanqas ma jista' jmur kontra l-prinċipju ta'

proporzjonalità, li huwa ggarantit mill-Artikolu 18(1) tad-Direttiva 2014/24, u dan iktar u iktar sa fejn, kif jirrizulta kemm mill-aħħar subparagrafu tal-Artikolu 59(1) tad-Direttiva 2014/24 u kemm mill-Anness 1 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni 2016/7, l-operaturi ekonomiċi jistgħu jipprovdu DEAU li jkun diġà ntuża fi proċedura preċedenti, bil-kundizzjoni li jikkonfermaw li l-informazzjoni li tkun tinsab fih għadha valida u rilevanti.

- 59 Fl-aħħar nett, għalkemm huwa minnu li l-obbligu għal impriża kongunta, bħalma hija soċjetà fisem kollettiv fis-sens tad-dritt tal-Pajjiżi l-Baxxi, li tippreżenta d-DEAU tagħha stess kif ukoll DEAU għal kull soċju li jkollha l-intenzjoni tuża l-kapaċitajiet tiegħu jikkostitwixxi piż amministrattiv, dan l-obbligu fl-ebda każ ma jista' jiġi assimilat ma' obbligu li tibdel is-sistema ġuridika tagħha.
- 60 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ir-risposta li għandha tingħata għad-domandi magħmula hija li l-Artikolu 59(1) tad-Direttiva 2014/24, moqri flimkien mal-punt 10 tal-Artikolu 2(1) u mal-Artikolu 63 ta' din id-direttiva, kif ukoll mal-Anness 1 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni 2016/7, għandu jiġi interpretat fis-sens li impriża kongunta, li, mingħajr ma tkun persuna ġuridika, ikollha l-forma ta' soċjetà rregolata mil-legiżlazzjoni nazzjonali ta' Stat Membru, li tkun irregistrata fir-registru tal-kummerċ tiegħu, li tista' tkun twaqqfet kemm b'mod temporanju kif ukoll b'mod permanenti u li s-soċji kollha tagħha jkunu attivi fl-istess suq bħala u jkunu responsabbli *in solidum* għall-eżekuzzjoni tajba tal-obbligi li bihom tkun intrabtet, għandha tipprovdli lill-awtorità kontraenti d-DEUA tagħha stess biss meta jkollha l-intenzjoni tipparteċipa, fuq bażi individwali, fi proċedura ta' għoti ta' kuntratt pubbliku jew ikollha l-intenzjoni tissottometti offerta jekk turi li tista' teżegwixxi l-kuntratt inkwistjoni billi tuża l-persunal u l-materjal tagħha biss. Għall-kuntrarju, jekk, għall-eżekuzzjoni ta' kuntratt pubbliku, din l-impriża kongunta tqis li ser ikollha tuża r-rizorsi proprji ta' ċerti soċji, hija għandha titqies li ser tuża l-kapaċitajiet ta' entitajiet oħra, fis-sens tal-Artikolu 63 tad-Direttiva 2014/24, u għalhekk ikollha tissottometti, minbarra d-DEAU tagħha stess, id-DEAU ta' kull soċju li jkollha l-intenzjoni tuża l-kapaċitajiet tiegħu.

Fuq l-ispejjeż

- 61 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija dik il-qorti li għandha tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (It-Tmien Awla) taqta' u tiddeċiedi:

L-Artikolu 59(1) tad-Direttiva 2014/24/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2014 dwar l-akkwist pubbliku u li tħassar id-Direttiva 2004/18/KE, moqri flimkien mal-punt 10 tal-Artikolu 2(1) u mal-Artikolu 63 ta' din id-direttiva, kif ukoll mal-Anness 1 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2016/7 tal-5 ta' Jannar 2016 li jistabbilixxi formola standard għad-Dokument Ewropew Uniku għall-Akkwist,

għandu jiġi interpretat fis-sens li:

impriża kongunta, li, mingħajr ma tkun persuna ġuridika, ikollha l-forma ta' soċjetà rregolata mil-legiżlazzjoni nazzjonali ta' Stat Membru, li tkun irregistrata fir-registru tal-kummerċ tiegħu, li tista' tkun twaqqfet kemm b'mod temporanju kif ukoll b'mod

permanenti u li s-soċji kollha tagħha jkunu attivi fl-istess suq bħala u jkunu responsabbli *in solidum* għall-eżekuzzjoni tajba tal-obbligi li bihom tkun intrabtet, għandha tipprovdli lill-awtorità kontraenti d-dokument Ewropew ta' akkwist uniku (DEUA) tagħha stess biss meta jkollha l-intenzjoni tipparteċipa, fuq bażi individwali, fi proċedura ta' għoti ta' kuntratt pubbliku jew ikollha l-intenzjoni tissottometti offerta jekk turi li tista' teżegwixxi l-kuntratt inkwistjoni billi tuża l-persunal u l-materjal tagħha biss. Għall-kuntrarju, jekk, għall-eżekuzzjoni ta' kuntratt pubbliku, din l-impriża kongunta tqis li ser ikollha tuża r-rizorsi proprji ta' ċerti soċji, hija għandha titqies li ser tuża l-kapaċitajiet ta' entitajiet oħra, fis-sens tal-Artikolu 63 tad-Direttiva 2014/24, u għalhekk ikollha tissottometti, minbarra d-DEAU tagħha stess, id-DEAU ta' kull soċju li jkollha l-intenzjoni tuża l-kapaċitajiet tiegħu.

Firem